

ОСОБЛИВОСТІ АНАЛІЗУ ЛІКВІДНОСТІ БАЛАНСУ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЗАСТОСУВАННЯ МСФЗ

В умовах переходу вітчизняних підприємств до звітування за МСФЗ великої актуальності набуває розгляд послідовності аналізу фінансової звітності підприємства сформованої відповідно до МСФЗ для прийняття раціональних управлінських рішень на підприємстві.

Зокрема потребує розгляд та уточнення алгоритм фінансового аналізу ліквідності балансу та платоспроможності підприємства.

Ліквідність балансу підприємства – здатність компанії за допомогою своїх активів покривати зобов'язання перед кредиторами. Ліквідність балансу є одним з найважливіших фінансових показників підприємства та безпосередньо визначає ступінь платоспроможності і рівень фінансової стійкості. Чим вища ліквідність балансу, тим більше швидкість погашення заборгованості підприємства. Низька ліквідність балансу – це 1-ша ознака ризику банкрутства.

Аналіз ліквідності балансу проводиться групуванням усіх активів і пасивів підприємства. Активи ранжуються за ступенем їх можливості бути реалізованим, тобто чим більше ліквідність активу, тим вище його швидкість трансформації в грошові кошти. Грошові кошти мають максимальну ступінь ліквідності. Пасиви підприємства ранжуються за ступенем терміновості погашення. У таблиці нижче представлено групування активів і пасивів підприємства за ступенем ліквідності (табл. 1).

Таблиця 1

Групування активів та пасивів підприємства за ступенем ліквідності

Види активів підприємства			Види пасивів підприємства		
Показник	Характеристика	Показники в балансі	Показник	Характеристика	Показники в балансі
A1	Максимальна швидкість реалізації	Грошові кошти та їх еквіваленти (Cash and cash equivalents)	П1	Висока терміновість погашення	Кредиторська заборгованість (Accounts payable)
A2	Висока швидкість реалізації	Дебіторська заборгованість та видані позики (зі строком погашення до 1 року) (Accounts receivable and loans granted)	П2	Помірна терміновість погашення	Поточні зобов'язання (Current liabilities)
A3	Повільна швидкість реалізації	Запаси (Inventories)	П3	Низька терміновість погашення	Довгострокові зобов'язання (Non-current liabilities)
A4	Важкореалізовані активи	Необоротні активи (Fixed assets)	П4	Постійні пасиви	Власний капітал (Equity)

Для здійснення оцінки ліквідності балансу підприємства необхідно провести порівняльний аналіз між розміром активів і пасивів відповідних груп (табл. 2).

Таблиця 2

**Оцінка ліквідності підприємства
з використання абсолютних показників**

Аналіз ліквідності	Оцінка платоспроможності
$A1 > П1$	Підприємство може погасити найбільш термінові зобов'язання за допомогою абсолютно ліквідних активів
$A2 > П2$	Підприємство може розрахувати за короткостроковими зобов'язаннями перед кредиторами швидко реалізованими активами
$A3 > П3$	Підприємство може погасити довгострокові позики за допомогою повільно реалізованих активів
$A4 \leq П4$	Дана нерівність виконується автоматично, якщо дотримані всі три нерівності. Підприємство має високий ступінь платоспроможності і може погасити різні види зобов'язань відповідними активами.

Аналіз ліквідності балансу дозволяє визначити наявність ресурсів для погашення зобов'язань перед кредиторами, але він є загальним і не дозволяє точно визначити платоспроможність підприємства. Для цього, на практиці, застосовують відносні показники ліквідності – індикатори платоспроможності підприємства.

Виділяють три відносних коефіцієнта ліквідності: коефіцієнт поточної ліквідності, коефіцієнт швидкої ліквідності і коефіцієнт абсолютної ліквідності.

Коефіцієнт поточної ліквідності (Current ratio) – показник відображає ступінь покриття активами найбільш термінових і середньострокових зобов'язань підприємства. Формула розрахунку коефіцієнта наступна (1):

$$\text{Current ratio} = \frac{A_1 + A_2 + A_3}{П_1 + П_2} \quad (1)$$

Коефіцієнт швидкої ліквідності (Quick ratio) - показник відображає ступінь покриття високоліквідними і швидко реалізованими активами поточних зобов'язань підприємства. Формула розрахунку коефіцієнта швидкої ліквідності має такий вигляд (2):

$$\text{Quick ratio} = \frac{A_1 + A_2}{П_1 + П_2} \quad (2)$$

Коефіцієнт абсолютної ліквідності (Cash ratio) – показує ступінь покриття найбільш ліквідними активами поточних зобов'язань підприємства. Формула розрахунку коефіцієнта абсолютної ліквідності наступна (3):

$$\text{Cash ratio} = \frac{A_1}{П_1 + П_2} \quad (3)$$

Найбільш загальним є коефіцієнт поточної ліквідності, що показує, якою мірою оборотні активи організації дозволяють їй відповідати за своїми поточними зобов'язаннями. Платоспроможність організації на короткострокову перспективу характеризує коефіцієнт швидкої ліквідності, коефіцієнт абсолютної ліквідності відображає наявність достатніх коштів для нормального ведення поточних розрахунків з кредиторами.

Всі три коефіцієнти для умовного підприємства розраховані в табл. 3.

Таблиця 3

**Аналіз платоспроможності підприємства
за відносними показниками ліквідності**

Показник ліквідності, нормативне значення	Розрахунок	На кінець 2018 року	На кінець 2019 року	Відхилення (+, -)
1. Коефіцієнт абсолютної ліквідності (Cash ratio) Нормативне значення: >0,2	$\frac{A_1}{P_1 + P_2}$	0,02	0,06	+0,04
2. Коефіцієнт проміжної ліквідності (Quick ratio) Нормативне значення: >0,8	$\frac{A_1 + A_2}{P_1 + P_2}$	0,25	0,40	+0,15
3. Коефіцієнт поточної ліквідності (Current ratio) Нормативне значення: >2	$\frac{A_1 + A_2 + A_3}{P_1 + P_2}$	0,63	0,46	-0,17

Аналіз показників платоспроможності підприємства показав, що протягом 2018-2019 років на підприємстві жоден з показників ліквідності не відповідав нормативному значенню, отже підприємство не є платоспроможним ні у короткостроковій, ні у довгостроковій перспективі.

Проведений розгляд алгоритму фінансового аналізу ліквідності балансу та платоспроможності підприємства на основі звітності сформованої відповідно до МСФЗ дозволяє зробити висновок, що процес переходу вітчизняного обліку на міжнародні стандарти робить необхідним внесення відповідних змін у методика та зміст проведення аналізу фінансової звітності українських підприємств. При цьому, при внесенні змін до методики фінансового аналізу, необхідно брати за основу зарубіжний досвід аналізу МСФЗ-звітності, який може бути доповнений українським досвідом щодо аналізу, що дозволить приймати зважені управлінські рішення на основі отриманої інформації [1].

Список використаної літератури:

1. Максимова А.В., Гнидюк М.Г. Фінансовий аналіз звітності, складеної за МСФЗ. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2018. №32. С. 185–189.
2. Волкова Н.А., Подвальна Н.Е. Організація та методика економічного аналізу: Навч. посібник. Одеса: ОНЕУ, ротапринт. 2013. 267 с.